

ĐÀO TẠO NGHIỆP VỤ THÔNG TIN - THƯ VIỆN TẠI TRUNG TÂM THÔNG TIN TƯ LIỆU ĐẠI HỌC ĐÀ NẴNG

ThS. PHAN THỊ THU ANGA

Trung Tâm Thông Tin Tư Liệu Đại Học Đà Nẵng

TỔNG QUAN:

Đại học Đà Nẵng là một trong năm đại học lớn của Việt Nam trong lĩnh vực đào tạo nguồn nhân lực và triển khai các ứng dụng nghiên cứu khoa học cho các tỉnh miền Trung, Tây Nguyên và trong cả nước. Đại Học Đà Nẵng gồm có 5 trường Đại Học thành viên và 16 trung tâm đào tạo bồi dưỡng, nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ. Trong đó, Trung Tâm Thông Tin Tư Liệu Đại Học Đà Nẵng ra đời năm 2000, là một đơn vị hoạt động trong lĩnh vực thông tin – thư viện với đầu tư trang bị đồng bộ và công nghệ hiện đại, được xem là một trong những thư viện hiện đại nhất trong cả nước. Theo kế hoạch, đầu năm 2005 Đại Học Đà Nẵng tiếp tục đưa vào hoạt động Trung Tâm Học Liệu theo mô hình thư viện điện tử, dựa trên các chuẩn nghiệp vụ quốc tế để tham gia quá trình hội nhập và chia sẻ các nguồn lực thông tin với các thư viện trong và ngoài nước.

Từ nguồn tài trợ tài chính của tổ chức phi chính phủ nước ngoài cùng với sự trợ giúp kỹ thuật của Quỹ Đông Tây Hội Ngộ (EMW) và Học Viện Đại học Quốc tế RMIT Việt Nam, Trung tâm Học liệu Đại học Đà Nẵng đã được khởi công xây dựng ngày 29/3/ 2003. Trung tâm Học liệu Đại học Đà Nẵng sẽ là một trung tâm cung cấp kinh nghiệm học tập toàn diện, tích hợp các tài nguyên học tập

bằng điện tử và ấn bản. Hệ thống các trang bị công nghệ thông tin cùng với sự trợ giúp của nhân viên Trung tâm Học liệu thông qua các dịch vụ thông tin số hóa sẽ tạo ra một môi trường trong đó người dùng tin có khả năng tận dụng hàng loạt tài nguyên học tập, nghiên cứu tùy theo nhu cầu của họ.

Để thực hiện được mục tiêu chiến lược ở trên, Trung tâm Học liệu phải có được một đội ngũ cán bộ chuyên nghiệp, có trình độ và các khả năng tác nghiệp đáp ứng được yêu cầu của một trung tâm thông tin hiện đại. Để hoạt động công tác thông tin thư viện có tính chuyên nghiệp, hiệu quả và thiết thực ngay từ đầu năm 2003 đến nay Đại Học Đà Nẵng đã và đang triển khai công tác tuyển chọn và đào tạo nhân viên theo khuôn khổ dự án. Trong bài viết này, chúng tôi chỉ nêu tóm tắt quá trình triển khai công tác huấn luyện nhân viên theo khuôn khổ dự án trong giai đoạn 2003-2004.

MỤC TIÊU ĐÀO TẠO

- Tổ chức được một chương trình tích hợp cả kỹ năng quản lý và kỹ năng tác nghiệp, trang bị cho người học cả hiểu biết về lý thuyết lẫn kỹ năng thực hành.
- Trang bị cho người học những hiểu biết đầy đủ về môi trường công nghệ của Trung tâm Học liệu, giúp người học nhận thức

được đầy đủ vai trò mới của mình và trang bị những kỹ năng cần thiết để họ có thể thích ứng được với sự phát triển của khoa học và công nghệ tiên tiến hiện nay trong lĩnh vực thông tin - thư viện.

- Mục tiêu đào tạo dựa trên mô hình thực tiễn của Trung Tâm Học liệu, không chỉ nhằm đào tạo cán bộ thư viện mà còn là những cán bộ làm công tác thông tin. Cán bộ phải được trang bị đầy đủ về nghiệp vụ chung và các lý luận liên quan phục vụ Trung tâm Học liệu nhằm tạo điều kiện cho cán bộ có thể tự tin và vận hành hiệu quả Trung tâm Học liệu theo chuẩn quốc tế.

Hình 1. Tập huấn tại Thư viện RMIT Melbourne, Úc

- Trong thời đại thông tin ngày nay cán bộ thư viện và thông tin phải đảm bảo rằng họ có đủ hiểu biết và trình độ chuyên môn kỹ thuật đa dạng để thực hiện các chức năng chủ yếu là xây dựng các nguồn lực thông tin điện tử và ấn bản đồng thời hỗ trợ, tư vấn thông tin cho người dùng tin.

LỰA CHỌN ĐỐI TÁC ĐÀO TẠO

Hoạt động thông tin - thư viện của Việt Nam hiện nay đang đặt ra các yêu cầu về ứng dụng thực tiễn hơn lý thuyết. Xuất phát từ phân tích trình độ và khả năng đáp ứng hiện có của đội ngũ nhân lực chuẩn bị cho hoạt động của Trung

tâm Học liệu, Đại học Quốc tế RMIT Việt Nam đã xây dựng một chương trình đào tạo nâng cao kỹ năng quản lý thư viện khá chuẩn mực: kết hợp đào tạo trong nước và tập huấn ở nước ngoài, phân tích lý luận kết hợp với đối chiếu thực tế ứng dụng tại các thư viện phát triển của nước ngoài. Phần đào tạo nghiệp vụ do Học viện Box Hill, Úc đảm trách. Đây là một đơn vị đào tạo chuyên nghiệp có kinh nghiệm giảng dạy và hướng dẫn thực hành theo các chuẩn nghiệp vụ của thế giới. Hai đối tác của chương trình, Đại học Quốc tế RMIT

Việt Nam và Học viện Box Hill, Úc là những đơn vị đào tạo có danh tiếng về đội ngũ giảng viên cũng như chất lượng giảng dạy tại Úc và Việt Nam. Do vậy, chương trình

đào tạo đã mang lại nhiều kết quả thiết thực và hữu ích đối với công tác quản lý và thao tác nghiệp vụ kỹ thuật cho đội ngũ nhân lực của Trung tâm Học liệu.

CHƯƠNG TRÌNH ĐÀO TẠO

Trên tinh thần cùng hợp tác và trao đổi nghiệp vụ Trung tâm Học liệu cùng Đại Học RMIT thảo luận về nội dung đào tạo gắn liền với kế hoạch chiến lược ngắn hạn, trung hạn và dài hạn của Trung tâm Học liệu.

Chương trình đào tạo được thiết kế theo cách tiếp cận tổng hợp cho phép tối đa hóa giá trị của chương trình đào tạo ban đầu dành cho Trung tâm Học liệu và

nâng cao được nguồn lực trong phạm vi hệ thống thư viện của Đại Học Đà Nẵng.

Tiến độ chương trình mang tính thực tế đối với người được đào tạo và phân chia các module thích hợp với nhu cầu của từng đối tượng đào tạo.

Chương trình đào tạo bao gồm :

1. Chương trình đào tạo phát triển chuyên nghiệp cho các cán bộ quản lý.

Cán bộ quản lý bắt đầu tham gia khóa đào tạo nâng cao vào đầu tháng 12 năm 2003. Họ là những cán bộ phụ trách các bộ phận nghiệp vụ trong Trung tâm Học liệu đồng thời là những cán bộ đào tạo những nhân viên tác nghiệp dưới quyền họ. Các cán bộ quản lý được đào tạo kỹ năng chung về quản lý, điều hành trung tâm thông tin và các

vấn đề có liên quan đến bản quyền, sử dụng quyền sở hữu trí tuệ, sử dụng thành thạo công nghệ thông tin, truyền thông cũng như các kỹ năng cao trong các lĩnh vực chuyên môn có liên quan đến chính họ như dịch vụ thông tin, tài nguyên thông tin, công nghệ thông tin, công tác bạn đọc và quản trị hành chính. Sau khóa đào tạo tại chỗ các cán bộ quản lý đã tham quan trực tiếp, học tập và cùng làm việc với các chuyên gia thư viện Đại Học RMIT tại Melbourne theo từng cấp độ quản lý.

2. *Chương trình đào tạo nhân viên tác nghiệp* chia thành hai giai đoạn : Giai đoạn đào tạo cơ bản và đào tạo nâng cao.

Chương trình đào tạo nhân viên tiếp tục ngay sau khóa đào tạo của cán bộ quản lý kết thúc. Các cán bộ quản lý là những người đào tạo trực tiếp về chức năng, nhiệm vụ và qui trình làm việc cho chính nhân viên họ. Chương trình nghiệp vụ tiếp theo do các giảng viên của Học viện Box Hill Úc đào tạo đầy đủ về nghiệp vụ chung, lý luận phục vụ liên quan đến Trung tâm Học liệu nhằm tạo điều kiện cho họ vận hành hiệu quả

Trung tâm Học liệu và nâng cao trình độ chuyên môn lẫn hiểu biết của họ.

Chương trình đào tạo về công nghệ thông tin nhằm trang bị cho cán bộ công nghệ thông tin có những hiểu biết cơ bản về hoạt động thông tin trong thư

viện, những hiểu biết về quản trị mạng và kỹ năng phối hợp, hỗ trợ công nghệ trong việc xây dựng các bộ sưu tập điện tử.

PHƯƠNG PHÁP ĐÀO TẠO

Với đối tượng đào tạo là các học viên lớn tuổi và một số cán bộ được đào tạo đã qua kinh nghiệm quản lý trong ngành thông tin thư viện, những phương pháp giảng dạy sau đây đã được áp dụng và giúp họ hoàn thiện hơn trong vai trò của họ trong công việc.

Hình 2. Đào tạo nghiệp vụ tại TT Thông tin Tư liệu ĐH Đà Nẵng

- Phương pháp giảng dạy tích cực lấy người học làm trung tâm.
- Kết hợp lý thuyết và thực hành hợp lý.
- Hướng tới phát triển tư duy sáng tạo, khuyến khích làm việc tập thể để có thể giải quyết các tình huống xảy ra trong thực tế.
- Hình thức đối thoại giữa giảng viên và học viên tạo ra môi trường thoải mái cùng thảo luận theo phạm vi đề tài, chia sẻ kinh nghiệm bản thân và đón nhận những giá trị, quan điểm của người khác.

Bên cạnh đào tạo theo chính khóa, Trung tâm còn tổ chức các buổi sinh hoạt, học tập theo chuyên đề nghiệp vụ, hướng dẫn trực tiếp của các cán bộ Trung tâm Thông tin Tư liệu.

ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ ĐÀO TẠO

Vấn đề theo dõi và đánh giá khóa học là một hoạt động không thể thiếu được trong quá trình đào tạo. Với 85% học viên sau đợt tập huấn cơ bản đầu tiên đã đạt được kết quả học tập khá giỏi. Qua các phiếu khảo sát đối với học viên cũng như việc theo dõi đợt tập huấn Trung tâm đã đánh giá được :

- Công tác đào tạo là đúng với kế hoạch chiến lược của Trung tâm trong giai đoạn 2003 – 2004.
- Chất lượng đào tạo đạt được cả về nội dung và tính cập nhật của các tài liệu giảng dạy.
- Cấu trúc chương trình logic, các nguồn tài liệu, phương pháp giảng dạy và các bài tập thực hành có tính liên quan với thực tiễn.
- Kết quả kiến thức thu được, các hiệu quả cần thiết đối với thao tác, thái độ của học viên đạt được với

mục tiêu đề ra. Khóa học thật sự thành công trong công việc phát triển năng lực cũng như kỹ năng tác nghiệp với Trung tâm Học liệu.

- Dựa trên kết quả học tập trong đợt huấn luyện Trung tâm phát hiện khả năng và năng lực của từng cán bộ để tổ chức, phân công đúng người – những người có khả năng làm việc trong môi trường đồng đội và tự tin xử lý các thách thức mà họ sẽ gặp phải.

KẾT LUẬN

Kết quả bước đầu của chương trình đào tạo đã mang đến nhiều hiệu quả trong nhận thức vai trò trách nhiệm, chương trình công tác, phẩm chất, tình yêu nghề nghiệp của cán bộ thông tin - thư viện. Những người tham gia khóa học không những được nâng cao hiểu biết về phương thức thu thập, tổ chức, quản lý nguồn tài nguyên mà còn hình thành được kỹ năng xây dựng kế hoạch và tổ chức hoạt động cá nhân, hoạt động nhóm, khả năng truyền bá thông tin cũng như các khả năng sử dụng các trang bị công nghệ hiện đại.

Sự quan tâm và đầu tư mạnh mẽ đối với hoạt động thông tin - thư viện của Đại Học Đà Nẵng, cùng với chương trình giảng dạy thiết thực, khoa học do đội ngũ giảng viên có trình độ cao thực hiện, chương trình đào tạo chuyên môn trong khuôn khổ dự án Trung tâm Học liệu đang triển khai sẽ góp phần quan trọng trong việc nâng cao chất lượng hoạt động thông tin - thư viện tại Đại học Đà Nẵng.

Đà Nẵng
Tháng 10 - 2004